

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJAI

Ūnijas ielā 45, Rīgā, LV-1039

Rīgā, 2018. gada 17. septembrī

Nr. 30-2018

***Par Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu
tarifu aprēķināšanas metodikas projektu un
Kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas
metodiku***

Latvijas Siltumuzņēmumu asociācija (turpmāk – LSUA) pateicas par atsaukšanos uz mūsu atkārtoto lūgumu (2018. gada 27. jūlija vēstule Nr.22-2018 un 2018. gada 17. augusta vēstule Nr.25-2018) tikties ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) pārstāvjiem, lai pārrunātu Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku un Koģenerācijas tarifu aprēķināšanas metodika (turpmāk – Tarifu metodikas) un Kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodiku (turpmāk – Kapitāla atdeves metodika). Tā kā pirms šo metodiku publicēšanas (un Kapitāla atdeves metodikas pieņemšanas) Regulators nebija veicis pārrunas ne ar LSUA kā galveno nozares uzņēmumus pārstāvošo organizāciju, un, ciktāl mums ir zināms, ne ar nozares uzņēmumiem, tad paužam cerību, ka š.g. 27.augusta tikšanās ir Regulatora apliecinājums uzlabot šo procesu. Esam piefiksējuši sarunu gaitu ar, mūsaprāt, būtiskākajiem aspektiem, kā arī atrunātiem nākamajiem soļiem konsultācijas procesā attiecībā uz 05.07.2018. Regulatora mājaslapā publicētajiem konsultāciju dokumentiem par Tarifu metodikām un Kapitāla atdeves metodiku.

Savā 17.08.2018. vēstulē, kā arī tikšanās laikā LSUA pauda jau savus galvenos iebildumus pret abiem normatīvo aktu projektiem - Tarifu metodiku un Kapitāla atdeves metodiku, kura paredz mainīt līdzšinējo pieeju tarifu aprēķināšanā un gatavību aktīvam konsultāciju procesam. LSUA un tās biedru ieskatā pašreiz piedāvātās izmaiņas abās Metodikās būtiski negatīvi ietekmē siltumapgādes uzņēmumu spēju turpināt pildīt uzņemtās līgumsaistības gan pret klientiem, gan kreditētājiem un citiem līgumpartneriem. Esam jau norādījuši, ka tiks skarta nozarē strādājošo uzņēmumu rentabilitāte un maksātspēja, tiks negatīvi ietekmētas veiktās un nākotnes investīcijas, spēja realizēt nākotnes projektus un pildīt uzņemtās saistības pret ES fondu programmām, u.c.. Turklāt vēlamies uzsvērt, ka, realizējot projektus ES fondu programmu ietvaros, tiek realizēti valsts atjaunojamo energoresursu politikas mērķi.

Līdz ar to LSUA atkārtoti uzsver, ka pašlaik, kad nozarē notiek tik daudzas būtiskas izmaiņas, kas skar Siltumenerģijas operatorus un Siltumenerģijas ražošanas uzņēmumus, un, kad notiek pārorientācija uz jaunām tehnoloģijām, nav īstais brīdis vērienīgām izmaiņām regulācijā. Jebkurā gadījumā šādas izmaiņas būtu daudzkārt jāizvērtē, kā arī, neapstrīdot Regulatora kā neatkarīgas institūcijas lomu, jāsapņo ar citām institūcijām, tai skaitā Ekonomikas ministriju, CFLA, lai izmaiņas būtu atbilstošas

valsts politikai atjaunojamo energoresursu jomā, ES fondu programmu apguvei un vides prasību izmaiņām. Būtiskie notikumi nozarē:

1. ES fondu programma līdz 2020. - 2021. gadam;
2. atbalsta beigas koģenerācijas stacijām, šo jaudu aizstāšana ar efektīviem un ekonomiskiem risinājumiem;
3. augstāku vides prasību ieviešana attiecībā uz izmešiem (CO₂, NO_x) pārejas periods līdz 2023. gadam, augstāki nodokļi;
4. dabas gāzes tirgus atvēršanās, pieaugoši dabasgāzes tarifi, atšķirīgi tarifu piemērošanas principi;
5. ēku siltināšanas programmas un tām sekojošs patēriņa samazinājums;
6. augstākas prasības siltumtīklu un ražošanas efektivitātes rādītājiem.

Saskaņā ar Regulatora pārstāvju pausto tikšanās reizē, galvenie pamatojumi Metodiku maiņai ir: a) nodokļu reforma (Uzņēmuma ienākuma nodokļa aspektā) un b) nepieciešamība pārskatīt rentabilitātes likmi, sakarā ar uzņēmumu faktiskajiem rezultātiem, kas pēc Regulatora ieskatiem, iespējams, neatbilst šī brīža tirgus situācijai. LSUA uzsver, ka šie argumenti nav minēti iepriekš publicēto Konsultāciju dokumentu sadaļā "Konsultāciju dokumenta nepieciešamība". Tajās kā vienīgais arguments izmaiņu ieviešanai ir norādīta vienādas pieejas nepieciešamība, bet nav minēts, ka jāsamazina likmes pēc būtības. Ņemot vērā, ka LSUA biedru veiktie aprēķini atbilstoši Tarifu metodiku un Kapitāla atdeves metodikas prasībām, kurus uzņēmumi ir arī nosūtījuši Regulatoram, norāda uz peļņas samazināšanos 50% apmērā, rodas jautājums, vai Regulatora veiktie aprēķini par izstrādāto Metodiku ietekmi uz uzņēmumu darbību, to uzņemtajām un nākotnes saistībām, kā arī veiktajām un nākotnes investīcijām, ir vērtējami kā pietiekami šādu nozīmīgu izmaiņu uzsākšanai (veikšanai?). LSUA atbalsta Regulatora pārstāvju pausto apņemšanos atgriezties pie aprēķinu atkārtotas izvērtēšanas, precizēšanas un konstruktīvas diskusijas par to rezultātiem starp Regulatora un LSUA pārstāvjiem. Veiksmīgai sarunu norisei aicinām iesniegt LSUA Regulatora veiktās sākotnējās analīzes aprēķinu piemērus un rezultātus, iekļaujot informāciju par aprēķinā izmantotajām izmaksu pozīcijām (piemēram, esošie pamatlīdzekļi, debitori, krājumi, naudas rezerves, naudas plūsma, u.c.), kā arī iegūto rezultātu ietekmes izvērtējumu uz uzņēmumu peļņu, esošajām kredītsaistībām, iespējām veidot uzkrājumus nākotnes investīcijām (atbilstoši SPRK rekomendētajam 50% pašu kapitālam un 50% aizņemtajam kapitālam), un citiem faktoriem, kas ir nozīmīgi ikviena Latvijas siltumuzņēmuma stabilai darbībai ilgtermiņā.

Uzskatām, ka Regulatora rīcībā ir visa nepieciešamā informācija, t.i. pēdējā laikā iesniegti tarifa aprēķini ar pamatojošo informāciju, piemēram, kredītu atmaksas grafikiem un banku noteiktajām kovenantēm, dati no siltumapgādes uzņēmumu atskaitēm, kuru obligātu iesniegšanu nosaka Ministru kabineta noteikumi, un cita informācija, kuru uzņēmumi sniedz Regulatoram kopā ar tarifu projektiem un tarifu apstiprināšanas procesā, lai veiktu aprēķinu par katru komersantu individuāli un, apkopojot rezultātus, veidotu izpratni par ietekmi uz nozari kopumā.

Attiecībā uz uzņēmumu noslēgtajiem līgumiem ar bankām vēlamies norādīt, ka banku prasītās kovenantes ir līdzīgas visās Eiropas valstīs. Jebkādas negatīvas izmaiņas uzņēmumu darbību raksturojošajos rādītājos ir uzskatāmas kā signāls kredītiestādēm, kad tās, izvērtējot izsniegto aizdevumu atgūšanas iespējas, var lemt par procentu likmju pārskatīšanu, papildus nodrošinājuma uzraudzīšanu, vai pat noslēgto līgumu laušanu un izsniegto līdzekļu atmaksu pilnā apmērā

nekavējoties. Uzskatām, ka Tarifu metodiku grozījumu izraisīta uzņēmuma rādītāju pasliktināšanās nav iemesls uzņēmumiem aicināt kredītiestādes uz diskusiju par jau noslēgtajos līgumos noteikto rādītāju samazināšanu.

Tāpat vēlamies norādīt uz nevienlīdzību, kāda tiek radīta ar Tarifu metodiku izmaiņām, starp neatkarīgajiem ražotājiem, kuri var veikt investīcijas, samazināt ražošanas izmaksas, atgūt ieguldīto un tādējādi palielināt konkurētspēju, un uzņēmumiem, kuru tarifi tiek regulēti. Uzskatām, ka šīs izmaiņas neviņo motivāciju un iespējas veikt ieguldījumus, lai turpinātu iesāktu un arvien uzlabotu iedzīvotājiem sniegtā pakalpojuma kvalitāti. Līdz ar to aicinām Regulatoru atgriezties pie pēdējos gados dažādos nozares pasākumos un tikšanās ar LSUA pārstāvjiem laikā paustā redzējuma par līmeņatzīmju principa ieviešanu siltumapgādes uzņēmumu tarifu regulācijā, kas, mūsaprāt, uzņēmumus motivētu būt konkurētspējīgākiem.

LSUA pozitīvi novērtē Regulatora pausto gatavību turpmāku konsultāciju procesā risināt kritiskākos punktus, t.sk.:

- Pārskatīt metodikā iekļauto komponentu lielumus;
- Atlikt Kapitāla atdeves metodikas attiecināšanu uz siltumapgādes uzņēmumiem līdz Tarifu metodikas saskaņošanai un pieņemšanai; Kapitāla atdeves metodiku pielāgot siltumuzņēmumu specifikai;
- Ieviest pārejas periodu vai nodalītu piemērošanu attiecībā uz jauno metodiku attiecināšanu (proti, aizsargājot tiesiskās paļāvības principu attiecībā uz uzsāktiem investīciju projektiem). Iespēju nodalīt atdevi uz esošajiem pamatlīdzekļiem (tai skaitā tiem, par kuriem uzsākta projektu realizācija šajā ES fondu plānošanas periodā līdz 2021. gadam) šo aktīvu atlikušajā amortizācijas vai kreditēšanas periodā
- Nodalīti vērtēt ražotāju un pārvades un sadales situāciju. Ražotāji darbojas konkurences vai potenciālas konkurences apstākļos, bet sadales un pārvades operatori atšķiras no ūdensapgādes un kanalizācijas nozares uzņēmumiem, kā arī elektroapgādes tīkliem;
- Pārvērtēt WACC apmēru un RAB iekļautos aktīvus;
- Pārvērtēt Metodikās izmantoti rādītāju un likmju apmērus, ņemot vērā LSUA piesaistītā uzņēmuma SIA KPMG Baltics sniegto WACC metodes analīzi, kas Regulatoram iesniegta kā LSUA 2018. gada 17. septembra vēstules Nr.29-2018 pielikums.

Papildus LSUA aicina ievērot labas pārvaldības principu jebkādu metodiku izmaiņu izstrādes procesā, tajā skaitā, bet ne tikai, savlaicīgi informējot komersantus un tos pārstāvošās organizācijas par izmaiņām, dodot saprātīgu laiku apsvērumu un iebildumu iesniegšanai, organizējot konsultācijas procesu caurspīdīgumu un atklājot Regulatora apsvērumus un aprēķinus izmaiņu nepieciešamībai.

Ņemot vērā šajā un LSUA iepriekš nosūtītajās vēstulēs paustos argumentus, aicinām Regulatoru:

1. Metodiku apstiprināšanu atlikt līdz to izmaiņas ir vispusīgi un kvalitatīvi izanalizētas;
2. izvērtēt izmaiņu nepieciešamību pēc būtības, īpaši šobrīd, kad nozarē notiek būtiskas izmaiņas un tiek realizēti nozīmīgi investīciju projekti;
3. izvērtēt šo izmaiņu ietekmi uz uzsāktajiem projektiem un vai tās neapdraud Ekonomikas Ministrijas realizēto valsts politiku attiecībā uz nozares attīstību;
4. izvērtēt juridiskos aspektus un konkurences jautājumus;
5. skaidrot Regulatora nākotnes vīziju par siltumapgādes nozares regulāciju;

6. veikt iesūtīto priekšlikumu izvērtēšanu un pieņemto lēmumu skaidrošanu;
7. nepieciešamības gadījumā, pieaicināt arī citas iespējami skartās puses – CFLA, EM;
8. turpināt atvērtu diskusiju par Metodikām gan regulārās darba apspriedēs, gan regulatora Padomes sēdēs, uzaicinot piedalīties šo sēžu oficiālajā daļā LSUA pārstāvjus un citus priekšlikumu sniedzējus un konstruktīvi izskatot izteiktos ierosinājumus.

LSUA izsaka gatavību turpināt uzsākto darbu pie Siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas izstrādes un Kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodikas piemērošanas centralizētās siltumapgādes nozares uzņēmumiem un tās pārstāvji ir gatavi tikties ar Regulatora pārstāvjiem, lai konstruktīvā diskusijā skaidrotu šajā vēstulē izteiktos argumentus un apsvērumus.

Ar cieņu,

Valdis Vītoliņš
Biedrības Latvijas Siltumuzņēmumu asociācija
Valdes loceklis